

Conclusies van de vergadering van de Coördinatie
Commissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen
9 januari 1969

De Coördinatie Commissie zette haar bespreking voort van de interdepartementale nota inzake de vernieuwing van de associatieovereenkomst tussen de EEG en de Afrikaanse landen (nota nr. 212157 dd 25 november 1968 x). In het bijzonder werd aandacht besteed aan de drie volgende onderwerpen:

- a) de vernieuwing van het Europees Ontwikkelingsfonds;
- b) de preferentieverlening in de landbouwsector;
- c) de verlaging van het buitentarief voor palmolie.

De vernieuwing van het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF)
De eerste vraag die hierbij aan de orde werd gesteld, was of Nederland zou dienen te streven naar een andere verhouding tussen leningen en giften dan die welke is aangehouden voor het huidige Fonds (\$ 680 miljoen giften en \$ 50 miljoen leningen). Algemeen werd erkend, dat deze vraag verband houdt met twee andere zaken, nl. ten eerste de wens om de uitgaven van het derde EOF meer dan tot dusverre te richten op rendabele projecten (die thans vooral aan de Franse bilaterale hulpverlening zijn voorbehouden) en minder op de infrastructuur, en ten tweede de wens om in het algemeen de ontwikkelingslanden een gezond economisch verantwoordelijkheidsgevoel bij te brengen en hun uit dien hoofde niet alle hulp cadeau te doen. Daartegenover staat het feit dat een groot aantal van de 18 geassocieerde Afrikaanse landen behoren tot de minstontwikkelden en dat sommige van deze landen slechts zeer geringe ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Aan het verhogen van de schuldenlast van deze landen zijn derhalve nauwe grenzen gesteld.

Een gedeelte van de Coördinatie Commissie meende dat het niet zo zeer op de Nederlandse weg ligt om aan te dringen op een hoger leningenpercentage; het laag houden hiervan kan ook een argument zijn tegen een ongewenste vergroting van het volgende Fonds. Een ander gedeelte van de Coördinatie Commissie vond dat Nederland zou dienen te streven naar een verhouding tussen giften en leningen, die meer in overeenstemming zal zijn met de normen, die in de DAC daarvoor zijn uitgewerkt, d.w.z. 60 à 70% giften en 30 à 40% leningen. Deze laatste zouden dan kunnen variëren tussen harde en zeer zachte leningen, teneinde met de verwachte rentabiliteit van de projekten en de terugbetalingsecapaciteit van de ontvangende landen rekening te kunnen houden. Over de vraag in hoeverre er een band bestaat tussen een hoger leningenpercentage enerzijds en een grotere nadruk op rendabele projekten (die niet in alle geassocieerde landen gemakkelijk te vinden zullen zijn) anderzijds werd overigens verschillend geoordeeld, evenals over de vraag of een grotere nadruk op rendabele projekten een betere spreiding van opdrachten over de Lid-Staten tot gevolg zou kunnen hebben (zie het volgende onderwerp). Dit laatste echter de bereikte gevolgtrekking t.a.v. de verhouding giften/leningen niet aan.

- x) Deze nota werd als bijlage van de conclusies van de Coördinatie Commissie op 2 december 1968 onder no. 217359 aan de leden van de REZ verzonden.

De tweede vraag in verband met het nieuwe EOF had betrekking op het probleem van de ongelijke besteding van de uitgaven van het Fonds in de Lid-Staten. Het is bekend dat het Nederlands aandeel hierin verhoudingsgewijs zeer laag is, voor het tweede Fonds tot dusverre zelfs lager dan voor het eerste. x) Sommige leden van de Coördinatie Commissie zagen hierin toch het resultaat van een Frans overwicht, dat gedeeltelijk wel te verklaren is uit de historische positie van Frankrijk in de geassocieerde landen, maar daarnaast ook de vorm aanneemt van pressie bij de opstelling en aanbesteding van projecten. Andere leden meenden dat van misbruiken in de praktijk geen sprake is; dat de aanbestedingsprocedures en de hantering daarvan door de Europese Commissie aan redelijke eisen voldoen, en dat de voornaamste oorzaak van het lage Nederlandse aandeel ligt in de geringe belangstelling van het Nederlandse bedrijfsleven voor activiteiten in de geassocieerde Afrikaanse landen. Gewezen werd op het feit dat vooral het Duitse bedrijfsleven, door actieve belangstelling en coördinatie met Franse aannemers en leveranciers, er wel in geslaagd is op een groeiend aandeel der opdrachten beslag te leggen.

Van de kant van het Ministerie van Economische Zaken werd de onevenwichtigheid ten nadele van Nederland zo ernstig geacht, dat men zou moeten streven naar een clause die de zekerheid van een verbetering zou inhouden. Bruikbare modaliteiten hiervoor zijn evenwel niet gemakkelijk te vinden, maar men zou kunnen denken in de volgende richting: voor iedere Lid-Staat wordt een plafond vastgesteld voor het ontvangen van aanbestedingen van het Fonds; indien na bijv. twee jaar blijkt dat een bepaalde Lid-Staat (i.c. Frankrijk) dit plafond (uitgedrukt in een percentage van zijn bijdrage) heeft bereikt, wordt deze van verdere mededinging uitgesloten totdat de andere Lid-Staten hun aandeel hebben kunnen verhogen. Een aanvullende mogelijkheid zou zijn om een gedeelte van de Nederlandse bilaterale hulpverlening te richten op enkele van de meest belovende geassocieerde landen (Ivoorkust, Kameroen), waardoor het Nederlands bedrijfsleven bij zijn activiteiten aldaar - ook in het kader van het derde EOF - een steun in de rug zou ontvangen.

Vertegenwoordigers van de Ministers van Financiën en Buitenlandse Zaken, hoewel de bezorgdheid omtrent het geringe Nederlandse aandeel delend, konden zich niet akkoord verklaren met een zo rigoureuus mechanisme als het

---

x) Nederlands aandeel in de bestedingen van het Eerste Fonds: 5,27% (contributie: 12%);
idem Tweede Fonds: 2,16% (contributie: 9,04%).

hierboven voorgestelde. Het zou immers neerkomen op een bilateralisering van de multilaterale hulp - een ontwikkeling waartegen Nederland zich in internationaal verband (onlangs nog in de IDA tegenover de Amerikanen) steeds krachtig heeft verzet. Door het uitschakelen van Frankrijk, dat nu eenmaal in de betrokken landen veelal het goedkoopst kan leveren, zou de hulpverlening van het derde Fonds minder economisch worden. Terwijl zulke maatregelen wel de algemene Nederlandse positie ten aanzien van de hulpverlening zouden ondergraven, zouden zij aan de oorzaak van het gewraakte verschijnsel, nl. de geringe belangstelling van het Nederlandse bedrijfsleven, weinig veranderen. Daarentegen zou wel mogelijk zijn - en te Brussel ook eerder haalbaar - een algemene intentieverklaring, waarbij de Europese Commissie op zich zou nemen om bij de keuze en uitwerking van de projecten ook de evenwichtige besteding van het Fonds in de Lid-Staten voor ogen te houden; na twee jaar zou kunnen worden bekeken of dit doel bereikt is en of eventuele andere maatregelen nodig zouden zijn.

Hiertegen werd weer opgemerkt dat deze formule onvoldoende zekerheid biedt. De belangstelling van het bedrijfsleven zal eerst blijken nadat zulk een zekerheid geschapen is. De Coördinatie Commissie besloot dit verschil van mening aan de REZ voor te leggen.

Wat betreft de verlening van bilaterale Nederlandse hulp aan enige geassocieerde staten werd er op gewezen dat voor de eerstkomende jaren de Afrikaanse landen waarop de hulp geconcentreerd wordt, reeds zijn aangewezen. De geassocieerde landen behoren daar niet bij.

Tenslotte sprak de Coördinatie Commissie de mening uit dat de notulenverklaring die destijds werd aangenomen en volgens welke de aanbestedingen van het Fonds niet noodzakelijkerwijze binnen de EEG en de geassocieerde landen behoeven te geschieden, maar ook derde landen daaraan kunnen deelnemen, moet worden gehandhaafd. Op de feitelijke toepassing daarvan moet worden toegezien. Voorts zou de Europese Commissie de projecten minder dan tot dusverre incidenteel moeten beoordelen, doch eerder moeten plaatsnemen in een algemene ontwikkelingsprogrammaring van de betrokken landen.

De preferentieverlening in de landbouwsector

Terwijl de preferentieverlening voor tropische landbouwprodukten in beginsel geen moeilijkheden oplevert, is zulks wel het geval bij de zg. "gelijksoortige en concurrerende" produkten daar deze veelal vallen onder de beschermende regelingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. De mogelijkheden om voor deze produkten preferentie te verlenen zijn gering, indien men elke weerslag op het interne prijspeil in de EEG wil uitsluiten.

De Coördinatie Commissie merkte op dat het hier in wezen om een groter probleem gaat, nl. de opzet van de landbouwregelingen bij associatieverdragen in het algemeen. De Europese Commissie heeft daarover een rapport geschreven, vooral op Nederlands verzoek. Besloten werd dit rapport op korte termijn te bespreken, na interdepartementale voorbereiding. Een standpuntbepaling ten aanzien van de Afrikaanse associatie behoeft hier echter niet op te wachten, daar het probleem in dit kader slechts een zeer geringe omvang heeft. Van de "gelijkssoortige en concurrerende" produkten voeren de geassocieerde landen alleen oliezaden en plantaardige olie in grote hoeveelheden uit, en voor deze produkten bestaat juist geen heffingenstelsel. Van de overige produkten die wel onder een heffingenstelsel vallen (suiker, rijst, graan, verwerkte produkten) is de uitvoer gering.

Hoewel de Coördinatie Commissie beseftte dat ten aanzien van de preferentieverlening bij heffingenprodukten een verschil van mening bestaat - het Ministerie van Landbouw acht de mogelijkheden op dit gebied gering, terwijl andere Ministeries een mogelijkheid zien in het verlenen van heffingencontingenten - kwam men overeen dat een pragmatische benadering in het onderhavige geval te verkiezen is. Door het Ministerie van Landbouw zal een lijst worden opgesteld van de voor de Afrikaanse landen van belang zijnde produkten, waarbij telkens de mate en wijze van preferentieverlening zal worden aangegeven. Deze lijst zal interdepartementaal worden besproken.

Algemeen was men van mening dat het door de Europese Commissie gesuggereerde systeem van "prix conventionnels" (het verlenen van een financieel voordeel aan de geassocieerden bij de export van heffingenprodukten) afgewezen moet worden. Het zou nl. neerkomen op het verlenen van ongerichte budgetsteun aan de geassocieerden (buiten het Fonds om) zonder dat er sprake zou zijn van een bevordering van de export. De vertegenwoordiger van het Ministerie van Landbouw deelde deze kritiek, zonder overigens tot een volledige afwijzing van het "prix conventionnel" systeem te komen, waarbij erop gewezen werd dat de EEG zich in enkele gevallen reeds op deze weg begeven heeft.

De Verlaging van het buitentarief voor palmolie
De Coördinatie Commissie concludeerde dat Nederland dient te streven naar een verlaging van het betreffende douanerecht van de huidige 9% tot 4%. Om taktische redenen zal worden begonnen met het vragen van een nulrecht.